

III Міжнародна наукова конференція «Компаративістські читання»

Порівняльне правознавство є юридичною наукою, яка має надзвичайний науковий, освітній та ціннісний потенціал. Вона дає цілісне бачення розвитку права на міжнародному, регіональному та національному рівнях, місця правової системи держави на правовій карті світу, є невід'ємним елементом юридичної освіти, сприяє формуванню відкритого і гуманістичного світогляду правника. Як зазначав великий французький вчений-компаративіст Рене Давид, «справжнє розуміння між народами буде досягнуто лише коли вони пізнають один одного краще; а знання їх інституцій, їх концепцій права та справедливості й способу застосування цих концепцій є необхідним чинником для взаємного розуміння».

Вже шостий раз зібрали разом учених, викладачів, практикуючих юристів щорічні наукові заходи, присвячені порівняльному правознавству. З 2006 р. їх організатором був і є Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України та міжнародний науковий журнал «Порівняльно-правові дослідження» спільно з Таврійським національним університетом ім. В. І. Вернадського, а згодом — з Київським національним університетом імені Тараса Шевченка, Організацією з безпеки і співробітництва в Європі, Українською асоціацією порівняльного правознавства, Американською асоціацією юристів, Прикарпатським юридичним інститутом Львівського державного університету внутрішніх справ, за участю Київського університету права НАН України, Кримського наукового центру Міністерства освіти і науки України та НАН України, інших установ, організацій, підприємств — українських, зарубіжних, міжнародних.

Кожного року програма таких заходів різна і відповідно різними є організаційні форми їх проведення. З 2006 р. це міжнародні наукові семінари «Порівняльне правознавство: сучасний стан і перспективи розвитку», у рамках яких проводяться «круглі столи» з найбільш актуальних проблем порівняльного правознавства та презентації наукової й методичної літератури. З 2007 р. до них приєдналася нова форма — міжнародні наукові сесії «Академія порівняльного правознавства», що склалися з відкритих лекцій провідних українських та зарубіжних компаративістів. Кількість учасників таких зустрічей принципово збільшилася, а коло їх інтересів настільки розширилося, що з 2009 р.

до традиційного формату було приєднано ще одну форму роботи — міжнародну наукову конференцію «Компаративістські читання», в рамках якої на секційних засіданнях розглядаються насамперед проблеми галузевих порівняльно-правових досліджень. Комплексною формою і відображенням масштабу наших заходів стали Міжнародні наукові симпозіуми «Дні порівняльного правознавства» у 2009 та 2010 рр. З іншого боку, щорічна наукова комунікація і залучення широкого кола компаративістів з різних країн світу дали змогу організувати і спеціалізовані заходи в рамках однієї з апробованих за ці роки форм. Тому в 2010 р. було організовано міжнародну наукову конференцію «Сучасні тенденції та перспективи розвитку європейського права: досвід для України» та міжнародний круглий стіл «Досвід і проблеми викладання порівняльного правознавства у пострадянських країнах».

Іншим центром організації компаративістських форумів з 2009 р. став Львівський державний університет внутрішніх справ, який організовує щорічний круглий стіл «Порівняльне правознавство: філософські, історико-теоретичні та галузеві аспекти». У 2010 р. його було проведено спільно з Українською асоціацією порівняльного правознавства.

У 2011 р. вирішено об'єднати організаційно-науковий досвід киян і львів'ян і провести на базі Львівського державного університету внутрішніх справ III Міжнародну наукову конференцію «Компаративістські читання». Організаторами конференції є Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, Львівський державний університет внутрішніх справ, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Українська асоціація порівняльного правознавства. Інформаційними спонсорами виступають наукові журнали «Порівняльно-правові дослідження», «Право України», «Евразийский юридический журнал», «Правоведение», «Юридичний журнал», «Журнал зарубіжного законодавства и сравнительного правоведения». Конференція відбувалася у архітектурній перлині Львова — «Будинку вчених».

У рамках конференції проведено чотири майстер-класи відомих учених. Зокрема, **Уільяма Елліотта Батлера** із США («Порівняльне міжнародне право: особистий погляд»), **Талія Ейнгорн** з Ізраїлю («Методика використання зарубіжного права судами та у нормотворчому процесі»), **Віталія Оксамитного** з Росії («Правова система Росії в рамках сучасної правової цивілізації») та **Дмитра Лук'янова** з України (Харків) («Особливості систем релігійного права»). Також у пленарному режимі проведено круглий стіл на тему «Проблеми філософії

та теорії порівняльного правознавства» і десять презентацій українських та зарубіжних видань і проєктів. Зокрема, було представлено відновлений Центр порівняльного правознавства Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, презентовано російсько- та англomовний варіанти наукового журналу «Право України», спільний науково-видавничий англо-українсько-російський проєкт «**Foundations of comparative law: methods and typologies**», спеціальний випуск журналу «**The Journal of comparative law**» (Лондон) та щорічний збірник «Компаративістика-2010» (Пенза), підготовлені за участю Української асоціації порівняльного правознавства, багатотомну антологію «Пам'ятки правничої думки Київського університету» та інші видання.

Концепція «Компаративістських читань» передбачала перенесення основної уваги на секційну роботу. Зокрема, було проведено секційні засідання «Проблеми взаємодії правових систем сучасності у фокусі порівняльного правознавства», «Порівняльне конституційне, адміністративне і фінансове право», «Порівняльне цивільне і кримінальне право», «Проблеми застосування порівняльно-правової методології у теорії та історії держави і права». Вперше було проведено секційні майстер-класи та секційні презентації наукової літератури. Зокрема, з майстер-класами на секційних засіданнях виступили **Владислав Толстих** із Новосибірська («Прецедентне значення рішень міжнародних судів»), **Михайло Савчин** з Рівного («Основні критерії класифікації сучасного конституціоналізму»), **Сергій Денисов** з Єкатеринбургу («Вивчення державного права незахідних цивілізацій»), **Марина та Андрій Лушнікови** з Ярославля («Функції й методологія порівняльного трудового права і права соціального забезпечення»), **Павло Фріс** з Івано-Франківська («Поняття кримінального права в українській та польській кримінально-правовій теорії»).

У рамках культурної програми для учасників було проведено екскурсії по Львову, а також до Олеського і Підгорецького замків.

У конференції взяли участь 192 учені (безпосередньо — понад 110) з 11 країн, 39 міст: України (Київ, Львів, Одеса, Харків, Луганськ, Запоріжжя, Донецьк, Сімферополь, Херсон, Луцьк, Хмельницький, Суми, Рівне, Тернопіль, Ірпінь), Росії (Москва, Санкт-Петербург, Волгоград, Брянськ, Якутськ, Самара, Пенза, Казань, Єкатеринбург, Новосибірськ, Ярославль, Іркутськ, Орел), Туреччини, Ізраїлю, Молдови, Угорщини, Білорусі, США, Еквадору, Польщі, Німеччини. Серед них: 4 академіки і члени-кореспонденти національних академій наук, 26 докторів наук, 97 кандидатів наук, 68 учасників без наукового ступеня.

До початку конференції було видано два збірники — «**Проблеми порівняльного правознавства**» та «**Проблеми теорії та історії держави і права**». Загалом у двох книгах опубліковано 132 матеріали українською, російською та англійською мовами. Серед їх авторів — 18 докторів наук, 70 кандидатів наук, 46 викладачів, аспірантів, державних службовців, суддів, співробітників юридичних компаній, які ще не мають наукового ступеня. Вони представляють Україну (Київ, Львів, Харків, Одеса, Луцьк, Рівне, Херсон, Сімферополь, Донецьк, Хмельницький, Суми, Ірпінь), Російську Федерацію (Москву, Санкт-Петербург, Єкатеринбург, Казань, Пенза, Іркутськ, Ярославль, Орел, Самара, Волгоград, Брянськ, Твер), Білорусь (Мінськ), Еквадор (Квіто), Ізраїль (Тель-Авів), Молдову (Кишинів), Польщу (Варшава), США (Нью-Йорк), Угорщину (Будапешт). Також за результатами конференції планується видання щорічника наукових праць «Порівняльне правознавство: сучасний стан і перспективи розвитку».

Усі безпосередні учасники конференції одержали сертифікати, які засвідчують не лише апробацію результатів їх наукових досліджень, а й підвищення їх кваліфікації (заслуховування і обговорення майстер-класів, участь у наукових дискусіях, презентаціях).

Матеріал підготували:

О. Кресін, кандидат юридичних наук, доцент, член-кореспондент Міжнародної академії порівняльного права, завідувач Центру порівняльного правознавства Інституту держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, вчений секретар Української асоціації порівняльного правознавства;

І. Ситар, кандидат юридичних наук, доцент кафедри теорії та історії держави і права Львівського державного університету внутрішніх справ;

Д. Лук'янов, кандидат юридичних наук, доцент, начальник управління планування і координації правових досліджень Національної академії правових наук України